

Monumentnummer*: 518359

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **12 december 2001**
Kadaster deel/nr **82912/200**

Woonplaats* **Amsterdam**   *Gemeente** **Amsterdam**   *Provincie** **Noord-Holland**

Locatiennaam **Amsterdam**   *Locatieomschrijving* **Binnenstad**

Kadastrale gemeente* **Amsterdam**   *Sectie** **I**   *Kadastraal object**   *Appartement aanduiding*   *Grondperceel* **6762**

Omschrijving**

Inleiding

Op de hoek van Koningsplein en Singel in 1890-1891 opgetrokken WINKELPAND met KANTOREN en een CONCIERGEWONING naar een ontwerp in Neo-barok van Th.G. Schill en D.H. Haverkamp in opdracht van de directeurs der Verzekeringsbank 'Kosmos'. De winkel bevond zich op de begane grond, de kantoren - van de verzekeringsbank 'Kosmos' zelf - waren gevestigd op de eerste en tweede verdieping en de conciërgewoning bevond zich op de derde verdieping.

In 1928 verandering torenbekroning.

In 1929-1930 verbouwing benedenpui door H. Elte in opdracht van W. Speyer juweliers.

Omschrijving

Op een samengestelde plattegrond opgetrokken hoekpand bestaande uit een begane grond en drie verdiepingen onder een afgeknot schilddak deels bedekt met leien en deels (aan Koningspleinzijde) ingenomen door een strook vensterglas. De hoektoren is voorzien van een met shingles en zink beklede koepel met torenvormige bekroning. De winkelpui (uit 1929-30) bestaat uit zwart Zweeds graniet waartussen de etalageramen met forse bovendorpels zijn geplaatst. Boven de twee grote etalageramen bevinden zich

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

bovenlichten bestaande uit verticale stroken matglas. De ruimten tussen de bovenlichten zijn opgevuld met mozaiektableaus van granivertegeltes, met uitzondering van de zijingang aan het Koningsplein waarvan het bovengelegen veld is opgevuld met een door rode lijnen verticaal onderverdeeld wit vlak. De hoofdingang bevindt zich op de hoek met een, hierboven reeds aangehaalde, tweede ingang in de buitenste travee aan de Koningspleinzijde. Deze ingang ligt in een portiek en bestaat uit een houten deur met een smal verticaal venster. De overgang van winkelpui naar eerste verdieping wordt gevormd door een natuurstenen fries.

De boven de winkelpui gelegen verdiepingen behoren tot de eerste bouwfase uit 1890-91 en zijn opgetrokken uit een roodkleurige baksteen voorzien van natuurstenen speklagen. De gevel aan het Koningsplein is twee vensterassen breed; die aan het Singel een vensteras. De drie vensters met een schuifraam en bovenlicht op de eerste verdieping hebben alle een natuurstenen omlijsting. In het fries boven de vensters een natuurstenen medaillon met guirlandes tussen een sierconsole op iedere hoek. De consoles dragen een balkon met een niet meer oorspronkelijke ijzeren balustrade op de tweede verdieping. Achter de balustraden een fenetre-a-terre. De overgang van eerste naar tweede verdieping wordt gevormd door een natuurstenen cordonband. De fenetres-a-terre hebben een natuurstenen omlijsting waarboven een fronton. De frontons doorbreken een breed bovenliggend fries beschilderd met sjabloonmotieven. Boven een uitkragende cordonband een derde, in verdiepingshoogte afnemende, verdieping met tussen de twee aan twee gekoppelde rondboogvormige vensters en op de hoeken natuurstenen Ionische pilasters. Aan de Koningspleinzijde tussen deze pilasters sjabloonvoorstellingen in relief. Onder de overkragende gootlijst tussen de consoles een lichtblauw geschilderd fries met sjabloonmotieven. De schilddaken zijn aan de bovenzijde voorzien van een gootlijst. In het schilddak aan het Singel een koekoek.

De op de hoek gesitueerde halfronde toren heeft op de eerste verdieping drie smalle rechthoekige vensters met een natuurstenen omlijsting. Het bovenliggende balkon, met een niet meer oorspronkelijke ijzeren balustrade, rust op natuurstenen sierconsoles met daartussen sjabloonmotieven in relief. Op de tweede verdieping drie halfronde vensters waartussen natuurstenen pilasters met boogomlijstingen. In het daarboven gelegen rood geschilderde fries met sjabloonmotieven in goudkleurige letters: 'VERZEKERINGSBANK'. De drie halfronde vensters op de derde verdieping hebben natuurstenen bogen met sluitstenen. Tussen de vensters natuurstenen Ionische pilasters. Onder de overkragende gootlijst, tussen de sierconsoles, een lichtblauw geschilderd fries met sjabloonmotieven. De toren heeft een vierde uit natuursteen opgetrokken verdieping met vijf halfronde vensters tussen eveneens natuurstenen halfzuilen. Daarboven een breed witgepleisterd geheel rondlopend fries met overkragende daklijst. De met shingles en zink beklede koepel wordt bekroond door een opengewerkte lantaarn met spitsvormige bekroning van ijzer.

Waardering

In verschillende fasen tot stand gekomen winkelpand met bovenliggende kantoren algemeen belang van architectuurhistorische waarde alsmede van cultuurhistorische waarde als reminiscentie aan de opkomst van het winkel- en kantoorpand vanaf het einde van de 19de eeuw. Tot slot vervult het pand samen met het aan de overzijde gelegen winkelpand van A. Jacot een pendantfunctie als toegang naar Koningsplein en aansluitend daarop Leidsestraat en heeft het binnen het stedenbouwkundig geheel, mede dankzij de koepel met lantaarn, een sterke beeldbepalende functie.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Handel en kantoor	Verzekeringkantoor
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Winkel (G)	Juwelierswinkel
Woningen en woningbouwcomplexen	Dienstwoning(K)	Conciërgewoning

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument